

מי נפל לתוך הפער?

ליט להוריד את ראשו של בן. גיי. הוא דרש העלאת-שכר כללית.

נמיר ובקר יצאו לקרב. מולם התיצבו שני אבירי בני גיי, לוי אשכול ופנחס ספיר. ברגע המכריע עשו הרוסים טובה לאשכול, מכרו את נשקם המיותר למצוריים. כמחוק המדינה היה נתון בשכונה. ללוי אשכול ניתנה סיסמה המה מן אד לחום נגד מפשירי הקרח.

עתה הגיע הקרב לבלבול מוחלט, כי שחצי תריסר מחנות לוחמים איש נגד רעהו. מבין הבוקה והמבולקה וההמולה אפי שר היה לקלוט את הדרישות השונות הבאות:

- להעלות את כל המשכורות, בלי יוצא מן הכלל, אבל לא להגדיל את הפער.
- להעלות את כל המשכורות, אבל לא לשום אדם אחר. פער פה, הקפאה שם.
- לא לתת העלאה אף לאחד, ושהפער ילך לכל הרוחות.

הגבולות בין כל הדרישות היו מתישמים. ניצב מצב שאיש לא ידע עוד בדיוק מה הוא רוצה, ואת מה הוא שולל. שותפים מזוירים מאד מצאו את עצמם לפתע במיטה אחת, מבני דדעת בדיוק איך הגיעו לשם.

איש לא ידע עוד איך לצאת מן ה"מבוך" היתה דרושה סיסמה חדשה, ש"תאמר הרבה ולא תגיד דבר. היא נמצאה בנקל, כמו שאמר השטן בפאוסוס: "כי דוקא מקום שם מושג יחסר, / שם תופיע מלה בשעה הנכונה!"

המלה הנכונה היתה: "עליה מן מניית ומדרגת". זה צילצל יפה. תחת מעטה יפה זה ביקש לוי אשכול להרוויח זמן, בהניחו שתוך כמה חודשים יתפוצץ ענני הבטחון, ודורשי השכר ימצאו עצמם במצבו של חודה-השיניים שחרו-פא הום על ראשו בצבת, כך שכ"אב-השיניים נשכת בכאב-הראש.

החשבון שהוגש היה פשוט: הממשלה תש"ל לעובדיה את כל השכר המובטח לשנת 1955, תקפיא את מחצית תוספת השכר ל"שנת 1956 ותעלה את השכר לגודל המובטח בשנת 1957.

בשנות זה נעשה בלי בעל-הבית, במקרה זה ד"ר שניאור זלמן אביגדורי, יושב-ראש הסתדרות רופאי ישראל, שחמתאי וצאצא חב"ד, המוזכר בדמותו את שאול טשרניחובסקי, שהעמיד את עצמו בראש המאבק. אביגדורי הבטיח להגיש משפט אורחי פשוט נגד הממשלה לחלום כל המשכורת שהובטחה עבור העבודה שכבר נעשתה, להטיל במקרה הצורך עיקול על מטלטלי הממשלה. בין הניצים עמדו, כרגיל, הפרוגרסיבים, שהבטיחו לפרוש מן הממשלה אך שלא היה להם כל כך חשק לעשות זאת. הם הציעו כי מחצית התוספת המובטחת תשולם באג"ר חוב. לוי אשכול סירב לתת אותן. ה"אקדמאים סירבו לקבל אותן.

כך החל השבוע הסיבוב האחרון על שכי"רם של 32 אלף האקדמאים והפקידים הגבוהים בשרות המדינה והמוסדות.

הצד המחפיר בכל הפרשה הוא השיי"ר מוש הנבזי במלים "בסתון המדינה". הוא הופך את הדבר הקדוש ביותר בארץ למקל-חובלים להכות בו את החלש. השימוש חסרה-אחריות במלים "בסתון המדינה" הוא פשע כלפי בסתון-המדינה.

כי בבסתון המדינה אי-אפשר ל"שחק".

או ש — או ש

אם המדינה בסכנה, עד כדי כך שנוצר הצורך להוציא כמה עשרות לירות מכיסיהן של משפחות הרופאים והמהנדסים ולכרות

(גמשך בעמוד 16)

הדרגות, עד מספר 16 ועד בכלל, לעבור לצד השני של הפער.

יתכן שמישהו נבהל. אך לא לוי אשכול. לא ייבהל איש כמוהו. אמר הוא: "לא פחדתי לפני הבחירות. שאפחד אחרי הבחירות?"

ינתיים קרה משהו נורא באמת. שנת 1955 נסתיימה, המדחום הפוליטי במדינה השתנה לגמרי.

דוע דוקא הוא צריך להסתפק במועט, שעה שהוללות גיבנות והקרייזלרים נוסעים.

לא היה מנוס מצעד קיצוני. ע"כ מונתה עוד ועודה — הפעם וועדתו של השר זיאמה ארן.

לפני ארבעה חודשים הוליד גם ארן את הצעתו. הוא עשה עבודה יסודית מאד. מבין 16 הדרגות הממשלתיות, הציע להגדיל את שכרם של כ"ג שש הדרגות

משקיפה ליד שולחן הדיונים על השכר

הראשונות. בהתאם לעיקרון של "יחי ה"פער!" הציע לתת תוספת של כמעט 100% לבעלי הדרגה העליונה, תוספת של כ"כ 20% לבעלי הדרגה השנייה, עשר הדרגות הנמוכות יותר לא זכו לאגוזים.

שר-האוצר הבין כי אין לעמוד מול ה"מבול", אבל הוא לא הסכים לנטוש את ה"סכר. כמו אותו יהודי שהבטיח ללמד תוך שלוש שנים את כלבו של הפריץ לקרוא, מתוך ההנחה שתוך שלוש שנים ימות או הפריץ או הכלב, החל לוי אשכול משלם "מפרעות". הוא המתין לרגע המתאים לקטי"ל את ההצעה. הוא לא רצה בשום העלאה ש"היא, תהיה אשר תהיה.

מיד החלו כל האגוזים בערימה קופצים. כמעט הכל הסכימו שיש להגדיל את הפער בין הקטנים ל"הגדולים. אולם כל אחד היה בטוח שהוא גדול. וכי יש להגדיל את הפער בינו לבין הקטנים יותר. מזכר כלבי המשטרה, שהם כנר"א בעלי הדרגה הנמוכה ביותר בשרות המדינה, דרשו בעלי כל

ראשית היתה המלה: פער. מלה חדשה, נוצצת, שנקלטה מיד.

עד לאותו רגע הרגישו רבים בתת-הכרתם שמישהו אינו כשורה: אנשים משכילים, כ"תפקידים אחראיים, אינם משתכרים יותר, ו"לעתים גם פחות, כאשר פיקודיהם שבילו את נעוריהם על שפת ים תל-אביב, לפני תקופת החיידקים.

אולם כשנולדה המלה החדשה, הפכה ה"הרגשה להשקפת-עולם חוצבת להבות. פתי אום היה ברור לכל: דרוש פער, דרושה קפ"ר צה גדולה בין אנשים אחראים לבין אנשים בלתי-אחראיים.

מלה היא כלי-נשק. היא יכולה להפוך לעריצה שמלטנת. כזה היה הפער.

לר לאותו יום אומלל, יום הולדתו של הפער, היה ברור לגמרי שאין כל קשר בין כשרונו של אדם מבין לבין משכורתו. ה"עיקרון: "יתן כל אחד לפי יכולתו, יקבל כל אחד לפי הישגיו", היה פסול לחלוטין. ב"מקומו שלט העיקרון: "יתן כל אחד לפי יכולתו, יקבל כל אחד לפי צרכיו".

מובן מאליו שצרכיו של שוטר-רצפית ב"מטבח בית-חולים הדסה, בעל חוק של תריסר שנים ואב לחצי תריסר ילדים, גדולים הרבה יותר מצרכיו של סתם רופא מנתח, רווק מאושר וחסר כל חוק. אמנם, חיי אדם היו תלויים יומיום בכשרונו של המנתח, ואילו בכשרון שוטר-הרצפית היו תלויים רק חיי החרקים. אולם העיקרון הוא עיקרון: שוטר-הרצפית יקבל שכר גבוה יותר.

אט אט פשטה ההרגשה שזה לא בסדר. האומה החדשה היתה זקן-קה לרופאים מנתחים, למתנדסי-תעופה, לציידי-חיידקים, לבוני ב"ר כנונית. היא לא היתה זקוקה, בא"תה מידה, להורגי-חרקים ולאמני-הכפונג'ה. בחברה הקיבוצית, ה"בנויה על מתח גבוה של אידיאל, לא היה צורך בהמרצת השכר כדי לפתח את האדם. בעיר היה הצורך ב"ר.

וכך נולדה האידיאולוגיה של הפער. אין היא לא אידיאליסטית ולא תדורת תזון הדרו"ר. לעומת זאת היתה, פשוט, נכונה ב"תנאים הנתונים.

מה עושים כשמגיעים מים עד נפש? נכון: ממינים ועודה. אחרי שנולד רעיון הפער, נולדה וועדת חברה-הכנסת גוריי.

היא דגרה למעלה מחצי שנה על הביצה הרעיונית, עד שיצא ממנה האפרוח: ההצעה להגדיל את הפער. וועדת גוריי המליצה ב"תוקף רב להגדיל את שכר הרופאים והמש"פנטים, שעמדו במקרה בראש התור.

אולם מחזיקי קופת המדינה נח"רדו עד למעמקי נפשם. משכורות העובדים, כג אמרו, דומות לערי-מה של אגוזים. תוציא אגוז אחד מן הערימה, והערימה כולה מת-מוטטת.

היתה זאת הנחה נכונה. לפתע צצו עשרות משפחות חודשים שאף שר אחד לא ידע שהם קיימים בכלל במנגנון הממשלה. כימאים מיקרו-ביולוגים, אחיות, רוקחים, מ"הנדסים ועוד ועוד — כל אחד דרש את ה"אגוז שלו. קשה היה להסביר לאיש מהם מ